

Danskir embætismenn:

Tosaðu niðursetandi um føroyingar

Føroyska Viðskiftastovan í Keypmannahavn merkir av og á kalda luft millum danir og føroyingar. Tað eru serliga embætismenn, sum kunnu koma við niðursetandi viðmerkingum til føroyingar, meðan vanligi danin hevur heilt aðra støðu

ORÐ OG MYNDIR:
EDVARD JOENSEN

Tað vóru nakrir ávísir persónar, sum vendu sær til Føroysku Viðskiftastovuna við ófantaligum viðmerkingum eftir at kreppan rættliga tók seg upp í 1992 - '93.

Og av og á merktist kold luft, tá vit luttóku á ymsum samkomum, sigur Tryggvi Johansen, føroyskur umboðsmaður í Keypmannahavn.

Serliga vóru tað danskir embætismenn, sum vóru ótrúliga arrogantir, sigur Tryggvi Johansen.

Tað hendi seg meira enn so, at teir komu við stingandi viðmerkingum um Føroyar og føroysk viðurskipti.

Og tað kendist rættliga niðursetandi at skula taka ímóti, minnist Tryggvi Johansen.

Eisini nógvir danskir vinnulívmenn vóru rættliga bersøgnir, meðan kreppan var fyrst í 90'um. Teir tosaðu og tíggaðu sær, sum einki skil var á nøkrum sum helst í Føroyum.

Men nú, hendan nýggja kreppan - Bankakreppan - er í komi, tykist vanligi danin hevur hava aðra støðu til Føroyar og føroysk viðurskipti.

»Teir hava mestsum samkenslu við okkum,« sigur føroyski umboðsmaðurin í Keypmannahavn, Tryggvi Johansen.

Tað virkar sum tey halda, at íetta er David, sum er uppi móti Goliati, og eru farin í part við tí litla.

Nýggj héli

Føroyska Viðskiftastovan í Keypmannahavn flutti tann 1. mai í ár í nýggj héli á aðru hædd í Hovedvagtsgade 8.

Hetta er beint við Strøget og Kongens Nytorv. Stutt frá Magasin du Nord, sum helst fleiri føroyingar, sum hava verið í Keypmannahavn, kenna.

Húsin eru løtt at finna, tí á horninum veitir føroyski vimpuln.

Hesi héli eru munandi rúmligari enn tey, sum flutt varð úr á Højbro Plads, sigur Tryggvi Johansen.

Í hølunum eru eisini onnur feløg og fyrirkøtur. Her eru skrivstovur hjá Atlantsflogi, Tryggingarsambandinum, Ferðaráðnum og Fø-

oya Banka.

Hølini eru væl útgjørd, og góðir møguleikar eru hjá stovnum og fyrirkøtum at leiga til dæmis fundarhøli ella maskinur til eithvørt arbeiði, sum gerast skal.

Á Viðskiftastovuni starvast, umframt Tryggva Johansen, eisini Brynhild Djurhuus og Gurli Dideriksen, meðan Ferðaráðið hevur eitt fólk í starvi. Hinar skrivstovurnar standa enn tómar, men vónandi kemur fólk í tær nakað skjótt, siga tey á Viðskiftastovuni.

Viðskiftastovan í Keypmannahavn verður fíggað yvir føroysku fíggjarlógini. Játtanin í ár er 1,1 millión.

Tað er ógíluga tepurt, sigur Tryggvi Johansen. Men hann væntar kortini, at tað fer at hjálpa eitt sindur, nú fleiri leigarar eru komnir í hølini, samanborið við, um hvør leigadi í sínum lagi.

Tað er soleiðis, at viðskiftastovan leigar hølini, og leigar so víðari út aftur til teirra, sum eisini hústast undir sama taki.

Nógvar uppgávur

Ein slík viðskiftastova hevur nógvar ymiskar uppgávur at røkja.

Tað koma nógvir fyrirsurningar, bæði frá føroyskum og donskum virkjum og fyrirkøtum, sum handla sínámillum. Um tilfikt sum tollavtalur og so

framvegis.

Fyrirsurningar koma frá útlenskum fyrirkøtum, sum til dæmis ætla at keypa fisk úr Føroyum.

Umframt, at bæði almennir myndugleikar og privatpersónar hava ymiskt at fregnast um, føroyskum viðurskiptum viðvíkjandi. Stutt sagt alt viðskifti við allan heim.

Og tað eru ikki bara í telefonini ella við posti, at fólk samskipta við stovuna. Eisini kemur rættliga fitt av fólkum inn á gólv.

Kom úr Italia

Vit sita í hugnaligu skrivstovu hølunum hjá Tryggva Johansen og práta um arbeiðið hjá Viðskiftastovuni. Tað byrjaði í 1973, greiðir Tryggvi Johansen frá, tá hann sum einsamallur maður kom úr Italia, har hann starvaðist tá.

Hann skuldi vera marknaðarráðgevi fyri føroyskar fyrirkøtur og hjálpa teimum at koma inn á útlenska marknaðin.

Samstundis var í Føroyum sett á stovn ídnaðarstova, sum nógvar varð samstarvað við fyrstu árin.

Í Italia var nógvar av arbeiðinum at ganga fiskauðflytarum til handa. Serligavard samstarvað við Fiskasøluna.

Men um ta tíðina, tá Viðskiftastovan lat upp í Key-

mannahavn, fóru eisini aðrir at selja fisk úr Føroyum. Og teimum hjálpti Tryggvi eisini, samstundis sum hann framvegis hevði nakað av samstarvi við Fiskasøluna.

Føroyahúsið

Fyrstu árin í Keypmannahavn avdúkaðu ein rættliga stóran tørv á øðrum virksemi enn tí reint handilsliga.

Tryggvi Johansen sigur, at hann var vórðin ein lykklarpersónur í Føroyahúsinum.

Tey, sum frammanundan høvdu staðið í fremstu røð, tóku seg aftur at kalla í senn. Tí varð heitt á Tryggva um at taka sær av virkseminum saman við Hans Peturi Weihe og Hervør Nolsøe, sum tá yvirtók formanssessin.

Hetta gjørdist eitt rættliga umfatandi starv, sigur Tryggvi.

Framman undan var ein ogn keypt í Store Kongensgade, sum ætlandi skuldi brúkast til virksemd í Ljá Føroyingum í Keypmannahavn.

Men hesi hølini vísu seg at vera púra óegnað, sigur Tryggvi Johansen. Og tað, sum verri var, var, at hendan ognin stóð til at fara á tvingssølu við tí úrsliti, at allur tann peningur, sum savnaður var inn í Føroyum gjøgnum sekstárini til hetta endamálið, hevði farið fyrri einki.

Nevndin fekk í ellivta tíma gjørt tað so, at Landsstýrið bjargaði hesum hølunum, soleiðis at ein sjálvboðin søla fór fram, og meginparturin av peninginum varð bjargaður.

»Reint psykologiskt virkaði tað ógíluga væl. Tað vildi verið ein vanlukka, um alt hetta, sum konurnar høvdu sitið og bundið og tætað fyrri í fleiri á, var farið fyrri einki,« sigur Tryggvi Johansen.

Tann grunnurin, sum æt Færøernes Kvindeforeningssfond, er framvegis til, sigur Tryggvi Johansen, og renturnar, sum komu aftur at í sjeiti- og áttatíárunum, vóru rættliga høgur.

Tað fæðið, sum tá var 400.000 krónur, vaks til umleið halvaðru millión, og á tann hátt fingur vit langt um leingi eitt Føroyahús.

Men tað vóru nógvar ósemjur á vegnum, áðrenn komið var hagar til, at húsið kundi lata upp.

Har vóru nógvar ymisk áhugamál, sum vildu hava sitt. Ungdómar á ytsta vinstravongi og føroysk kirkja hvørt um annað. Og ikki alt hóskaði so væl saman.

At enda varð so komið til ta niðurstøðu, at best var at taka sakina í egnar hendur. Og tað endaði so við, at Kvinnufelagsgrunnurin og Landsstýrið tóku um endan.

Danskir embætismenn hava verið ótrúliga arrogantir mótevnis føroyingum, síðan kreppan byrjaði. Og tað hevur kenst ógvuliga niðursetandi at skula tikið í móti ófantaligum, stingandi viðmerkingum frá teimum. Men vanligi danin hinvegin hevur líkasam fingið samkenslu við føroyingum, nú Bankakreppan er uppkomin, sigur Tryggvi Johansen, sum er føroyskur umboðsmaður í Keypmannahavn

»Restin av søguni er kend,« sigur Tryggvi Johansen.

Ráðgeving og ferðing

Men tað vóru nógvar onnur ting, sum Viðskiftastovan varð brúkt til umframt reint handilsligar skyldur.

Landsstýrið sjálvt brúkti Viðskiftastovuna nóg til at kanna ymisk viðurskipti, sigur Tryggvi Johansen.

Tað sama gjørdi føroyskar fyrirkøtur og almennir stovnar.

Serliga nevnrir hann tollmál, sum føroyingar tyktust vita lítið um ta tíðina.

Tað var ofta soleiðis, sigur Tryggvi Johansen, at stovnarnir í Føroyum ikki høvdu fólk, sum dugdu at svara spurningum, sum høvdu við altjóða viðurskipti at gera. Nógvir slíkir spurningar vórðu vístir til okkara.

Tað gjørdist eitt av teimum stóru arbeiðsøkjunum hjá Viðskiftastovuni bæði í 70'um og langt upp í 80'ini, at svara bæði stovnum og fyrirkøtum í Føroyum upp á millum annað tollspurningar. So mátti Viðskiftastovan kanna viðurskiptini í hvørjum einstøkum føri.

»Tað var ógíluga flókt, tí tá høvdu vit ikki nakrar greiðar handilsáttamál við EEC,« greiðir Tryggvi Johansen frá.